

Zofia Abramowicz

Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej
Uniwersytet w Białymstoku

DOI: 10.14746/psj.2014.XXVII.2

Synkretyzm antroponimii Podlasia

Synkretyzm podlaskiego nazewnictwa osobowego kształtuje się na bazie synkretycznej kultury pogranicza. Aby zrozumieć wszystkie procesy zachodzące w sferze społecznej, językowej i kulturowej na badanym terenie w ciągu wielu stuleci, należy sięgnąć do czasów przedrozbiorowych. Od 1569 roku obszary Polski północno-wschodniej wchodziły w skład Wielkiego Księstwa Litewskiego (dalej WKL), nazwą Podlasie zaś objęte były te tereny, gdzie zamieszkiwało rycerstwo polskie, powszechnie zwane przez miejscową ludność Lachami, które posługiwało się polskim prawem ziemskim. Podlasie posiadało odrębną historię. Był to region niezwykle zróżnicowany etnicznie. Mieszkańcami Podlasia byli Polacy posługujący się gwarami mazowieckimi, potomkowie Jaćwingów, Rusini mówiący gwarami wschodniosłowiańskimi o cechach białoruskich, ukraińskich i poleszuckich. Pośród tych autochtonicznych grup mieszkańców w wiekach późniejszych osiedlały się grupy Żydów, Tatarów, Szkotów i Holendrów. Z Rosji na te tereny przybywali staroobrzędowcy, z zachodu zaś — Niemcy. Tej różnorodności etnicznej towarzyszyły odmienności wyznaniowe. W związku z wielością wątków kulturowych, językowych i konfesyjnych można było spodziewać się ciągłych konfliktów. Tak jednak nie było. Idea jagiellońskiego państwa sprawiła, że od zarania dziejów obserwujemy na Podlasiu silne tendencje integracyjne. Władcy z dynastii Jagiellonów stosowali renesansową zasadę harmonii nie tylko w podejściu do dzieł sztuki i gustach estetycznych, lecz także w stymulowaniu procesów społecznych. Na Podlasiu zaowocowało to kształtowaniem się jednolitej kultury podlaskiej, spajającej różne języki, cywilizacje i religie. Fenomen tolerancji umożliwił mieszkańcom Podlasia współistnienie i symbiozę, co dało podstawy do tworzenia synkretycznej kultury

pogranicza¹. W pełni objawiło się to w nazewnictwie osobowym. Antroponimia Podlasiian odzwierciedla, z jednej strony, współistnienie wielu języków i kultur, z drugiej zaś, ukształtowanie pewnych formuł identyfikacyjnych wspólnych dla wszystkich grup etnicznych i wyznaniowych. Nakładanie się i współoddziaływanie w obrębie nazewnictwa osobowego różnorodnych wzorców nominacyjnych zaowocowało pojawieniem się nazewnictwa hybrydalnego oraz struktur typowych tylko dla tego regionu, co z największą siłą znalazło odbicie w formach skróconych imion oraz nazwiskach mieszkańców Podlasia.

Na charakter i jakość antroponimii ma wpływ wiele czynników. Jednak do najistotniejszych należy zaliczyć język i wyznanie. Każda grupa etniczna zamieszkująca na Podlasiu posługiwała się kilkoma językami i związana była przez wyznanie z określonym typem kultury. Warto w tym miejscu przybliżyć sytuację socjolingwistyczną na obszarze WKL i na Podlasiu. W życiu codziennym każdy posługiwał się własnym idiolektem, ale w życiu społecznym, publicznym wymagana była już znajomość języka urzędowego, a ten w zależności od okresu historycznego i polityki władz państwowych zmieniał się na przestrzeni stuleci. W WKL do 1696 roku ustawowo językiem urzędowym był język starobiałoruski, ale od czasu unii lubelskiej wypiera go stopniowo z tej roli język polski w swej lokalnej odmianie kresowej². Po utracie niepodległości, w okresie przynależności ziemi podlaskiej do Cesarstwa Rosyjskiego językiem urzędowym staje się rosyjski. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości język polski na Podlasiu odzyskuje swoje dawne prawa języka urzędowego. Niezwykle skomplikowane na tym terenie stosunki religijne od wieków wymagały kilku języków i alfabetów. W WKL językiem liturgicznym katolików była łacina, pomocniczymi zaś — język polski, litewski i białoruski. Wyznawcy prawosławia i unicy w liturgii posługiwali się językiem cerkiewnosłowiańskim ruskiej redakcji z elementami mowy białoruskiej i ukraińskiej. Wyznawcy judaizmu — żydzi i karaimi, w służbie bożej posługiwali się językiem hebrajskim, natomiast wyznania reformowane — językiem swoich wiernych. W świecie muzułmańskim językiem liturgicznym był język arabski, od XVII wieku językami pomocniczymi były białoruski i polski, zapisywane alfabetem arabskim³.

Wyznanie i język liturgiczny wpływały w największym stopniu na funkcjonowanie systemów imienniczych poszczególnych grup etnicznych, ponieważ nadawanie imienia zawsze wiązało się z obrzędami religijnymi. Chrześcijanie różnych wyznań nadawali imię na chrzcie św. Najczęściej wybierano je z zasobu imion przyporządkowanych do określonego kręgu kulturowego. Z badań wynika, że w okresie przynależności Podlasia do Cesarstwa Rosyjskiego i okresie mię-

¹ J. Maroszek, *Podlasie*, w: *Polskie regiony. Podstawy kulturowe regionalizacji Polski*, red. E. Wysocka i M. Konopka, Ciechanów 1997, s. 127.

² L. Bednarczuk, *Językowy obraz Wielkiego Księstwa Litewskiego*, Kraków 2010, s. 25.

³ Ibidem.

dzywojennym podlascy katolicy utożsamiali się z kulturą polską — na chrzcie św. nadawano imiona, które uważano za katolickie i polskie zarazem, a więc z określonego zasobu i w odpowiedniej formie: *Józef, Władysław, Stanisław, Jan, Eugeniusz, Juliusz, Teodor, Tomasz, Małgorzata, Marta, Elżbieta, Janina, Teodora, Teresa* itp. Ludność wyznania prawosławnego wybierała imiona z zasobu imion wschodnio-bizantyjskiego kręgu kulturowego w formie cerkiewnosłowiańskiej: *Иоанн, Иосиф, Феодор, Фома, Николай, Феофан; Вера, Надежда, Любовь, Неонина, Ираида, Евдокия* itp. Ludność protestancka nadawała imiona popularne wśród Niemców, ponieważ najczęściej związana była z tą grupą etniczną: *Hans, Heinrich, Helmut, Horst, Otto; Bertha, Emma, Erika, Hedwig, Hildegard* itp. Żydzi także wybierali imiona z własnego systemu imienniczego i nadawali je chłopcom przy obrzędzie obrzezania ósmego dnia po urodzeniu, natomiast dziewczynkom w pierwszy szabat po urodzeniu, por. *Abram, Mosze, Icchok, Lejb, Chaim; Sara, Chaja, Ester, Rywka, Małka, Rochel* itp.⁴ Tatarzy imię nadawali w domu w obecności imama, również korzystając z własnego zasobu imienniczego, por. imiona z XVI–XVII w.: *Achmed, Alej, Assan, Ismail, Machmat, Mustafa; Ajsza, Alima, Almira, Fatma, Halima, Tamira* i in.⁵

Zestawy imion wykorzystywanych przez każdą grupę etniczno-wyznaniową świadczą o dążeniu do zachowania własnej odrębności kulturowej w środowisku kulturowo zróżnicowanym. Takie zachowanie w wielu wypadkach jest też obroną przed celowym wynaradawianiem. Szczególnie widoczne jest to u Polaków-katolików, którzy nie z własnej woli znaleźli się po rozbiorach w Cesarstwie Rosyjskim. Z drugiej strony, jeśli wnikliwiej przyjrzymy się zestawom imienniczym, to dostrzeżemy wiele imion wspólnych dla wszystkich grup wyznaniowych. Są to zazwyczaj imiona biblijne, które może brzmiały nieco inaczej w języku polskim, niemieckim, rosyjskim czy żydowskim, lecz ze względu na źródło pochodzenia są uznawane przez wszystkie grupy etniczne, por. *Adam, Jan/Ioann/Iwan/Johan, Jakub/Jakob/Jakow/Kopel; Anna/Chana, Ewa/Chawa, Maria/Miriam* itp. Wspólnymi imionami wyznań chrześcijańskich są często imiona świętych czczonych zarówno w chrześcijaństwie zachodnim, jak i wschodnim: *Aleksander/Aleksandr, Anton/Antoni/Antonij, Mikołaj/Nikolai/Nikołaj; Katarzyna/Katharina/Jekatierina, Małgorzata/Margarita, Zofia/Sofija* itp. Źródła z regionu Podlasia odnotowują imiona wspólne dla chrześcijan i wyznawców judaizmu: *Adam, Aleksander, Albert, Anzelm, Benedykt, Bogdan, Borys, Fabian, Ferdynand, Gerasim, Grigorij, Ignacy, Ilia, Iwan, Jakub, Josif/Osip, Julian, Kajetan, Klemens, Leon, Lubomir, Maksymilian, Matwiej, Maurycy, Michaił,*

⁴ Z. Abramowicz, *Imiona chrzestne białostoczan w aspekcie socjolingwistycznym (lata 1885–1985)*, Białystok 1993, s. 384–477.

⁵ L. Dacewicz, *Antroponomia Tatarów litewsko-polskich w przekroju historycznym*, Białystok 2012, s. 67–87.

Roman, Romuald, Samuil, Stefan, Witalis, Władimir, Zacharij i in.⁶ oraz chrześcijan i wyznawców islamu: *Abram, Adam, Albert, Aleksander, Bogdan, Iwan, Jakow, Józef/Osip, Kajetan, Matwiej, Samuel, Salomon, Stefan, Władimir, Zacharij*⁷. Materiały źródłowe poświadczają, że w wielu wypadkach mniejszości narodowe nadają imiona podwójne, z których jedno jest rodzime, a drugie typowe dla grupy dominującej w danym środowisku. Zamienniki imion rodzimych nadawane są z różnych powodów. Czasami wpływ na tę decyzję rodziców ma moda i upodobania estetyczne, czasami jest to chęć ukrycia własnej tożsamości w obawie przed prześladowaniami. Zazwyczaj wówczas w powszechnym użyciu jest imię zapożyczone, rodzime zaś pełni funkcję imienia tajnego lub świętego, które jest używane w obrzędach religijnych. Na Podlasiu takie praktyki stosowali np. Żydzi i Tatarzy⁸.

Odrębny problem stanowi funkcjonowanie imiennictwa w życiu codziennym. Najstarsze dokumenty rejestrują imiona w formach potocznych, skrótowych, hipokorystycznych i deminutywnych, co może świadczyć o powszechnym użyciu tych form w obiegu oficjalnym u wszystkich mieszkańców tych ziem. Obserwuje się, że w imiennictwie poszczególnych grup etniczno-wyznaniowych⁹ zachodzą podobne procesy na poziomie fonetyki, morfologii i słowotwórstwa. W obszarze fonetyki odnotować należy takie zjawiska jak:

— alternacje:

A : O

Słowianie: *Aleksander : Olek, Albrecht : Olbrych, Akila : Okuła, Andrzej : Ondruch, Afanasij : Opanas, Awdiej : Owdziei, Awierkij : Owierko* itp.

Tatarzy: *Abduła : Obduła, Achmet : Ochmet, Alej : Olej, Asan : Osan, Arazbieja : Orazbieja* itp.

Żydzi: *Aron : Orel, Abram : Obram, Aszer : Oszer* itp.

F : P

Słowianie: *Filip : Pilip, Iosif : Osip* itp.

Tatarzy: *Jusuf : Jusup, Mustafa : Mustopa, Safar : Sapar* itp.

Żydzi: *Josef : Jozep : Osip, Naftali : Naptalij* itp.

⁶ Eadem, *Antroponimia Żydów Podlasia w XVI–XVIII wieku*, Białystok 2008, s. 80–81; Z. Abramowicz, *Antroponimia Żydów białostockich*, Białystok 2010, s. 42–87.

⁷ L. Dacewicz, *Antroponimia Tatarów...*, s. 67–86.

⁸ Ibidem, s. 81.

⁹ Materiał ilustracyjny dotyczący imion jest zaczerpnięty z następujących źródeł: Z. Abramowicz, *Imiona chrzestne białostoczan...*; eadem, *Antroponimia Żydów białostockich...*; L. Dacewicz, *Nazewnictwo kobiet w dawnym powieście mielnickim (XVI–XVII)*, Białystok 1994; eadem, *Antroponimia Żydów Podlasia...*; eadem, *Antroponimia Tatarów...*; Z. Abramowicz, L. Citko, L. Dacewicz, *Słownik historycznych nazw osobowych Białostoczczyzny (XV–XVII w.)*, Białystok 1997 (t. I), 1998 (t. II).

F : CHW : CH

Słowianie: *Arefa : Orechwa : Arecha : Orech, Fieodor : Chwiedor: Chodor, Flor : Chrol, Foma : Choma, Jefrem : Ochrym, Jelewfierij : Olichwier, Matfij : Matichowiej, Parfienij : Parchwien, Trofim : Trochym itp.*

Tatarzy: *Mustafa : Mustachwa itp.*

Żydzi: *Chwal (< Falk), Chwisz/Chwiszko (< Fisz), Kochwan/Kochma/Kochman : Kaufman itp.*

G : H : CH

Słowianie: *Gawriił : Hawryło, Gleb : Hleb : Chlebko, Ignacy/Ignatij : Ichnat itp.*

Tatarzy: *Ahmet : Achmet, Hasien : Chasien itp.*

Żydzi: *Chasia : Hasza, Chona : Hona, Gerszon : Horson, Girsz : Hirsz : Chersko itp.*

— protezy: **H // J // W**

Słowianie: *Abram : Habram, Adam : Jadam, Agafij : Hapiej, Andrzej : Jędrzej, Augustyn : Jagustyn; Agnieszka : Jagna, Anna : Hanna itp.*

Tatarzy: *Abraham : Hebrai, Achmet : Wachmiet, Adnaczyk : Jednaczyk, Alej : Jalej, Asień : Jesień, Aziul : Waziula, Osman : Wosman(-owicz) itp.*

Żydzi: *Aba : Habo itp.*

— spółgłoski interwokalne: **W, J:**

Słowianie: *Ioann : Iwan, Iłlarion : Jarywon, Kion : Kiwoń, Leon : Lewon, Polien : Pulejan, też Pulwan, Rodion : Radziwon, Situan : Sieliwon itp.*

Żydzi: *Noach : Newech/Nowach, Szaul : Szauel : Szewel itp.*

— redukcja części inicjalnej imienia:

Słowianie: *Afanasij : Panas, Agafon : Hapon, Akindin : Kudzin, Augustyn : Hustian, Dymitr : Mitr, Emanuel : Manuel, także Man, Emilian : Mielian i Mielan, Isaak : Sak, Pankratij : Krat itp.*

Tatarzy: *Ismail : Smail/Smeil itp.*

Żydzi: *Akiwa : Kiwa, Aleksander : Sander/Sender, Becalel : Calel, Israel : Sroel, Jeszaja : Szaja itp.*

— redukcja części finalnej imienia:

Słowianie: *Aleksander : Oleksa, Andrej : Andr, Antonij : Anton, Arefa : Orech, Bartłomiej : Bart i Boltr, Jacek : Jac, Jakub : Jak, Jewtropij : Antrop, Jewfimij : Auchim, Kacper : Kacp, Klemens/Klimentij : Klim, Krystyn : Kryś, Maciej : Mac, Mieczysław : Miecz, Pantelejmon : Pant, Protazy : Prot, Waclaw : Wac, Wasilij : Was, Zenobiusz/Zinowij : Zien itp.*

Tatarzy: *Abdula : Abda, Mucharem : Mucha itp.*

Żydzi: *Gedalia : Gdal, Gerszon : Gersz, Markus : Mark, Mordokaj : Mordk* itp.

Odnutowane tu zjawiska nie wyczerpują tematu. Zmiany na płaszczyźnie fonetycznej były uzależnione zarówno od gwar i języków, którymi posługiwała się grupa etniczno-wyznaniowa oraz jej otoczenie, jak i nakładających się na to języków państwowych i liturgicznych.

Zjawisko interferencji językowej na Podlasiu przejawia się również na poziomie morfologii i słowotwórstwa. W tym miejscu zwrócę uwagę przede wszystkim na słowotwórstwo form pochodnych od imion oficjalnych. Najstarsze zabytki piśmiennictwa odnotowują imiona zamieszkałej tu ludności w formach zawierających formanty popularne wśród dominującej na tym obszarze ludności słowiańskiej. Do najczęściej występujących na Podlasiu środków derywacyjnych należy zaliczyć sufiksy z podstawowym **-k-**:

-ko, -ek, -ik/-yk, -uk/-czuk, -ka

Imiona derywowane za pomocą tych sufiksów spotkamy zarówno u Słowian, jak i ludności niesłowiańskiej, zwłaszcza Tatarów i Żydów, por.:

-ko:

Słowianie: *Andrejko, Błaszko, Bucko, Chamko, Chwiedko, Fiedzko, Hrycko, Hryszko, Iwasko, Jacko, Janeczko, Jasko, Jodko, Lewko, Oleszko, Mozejko, Sienko, Stanko* itp.

Tatarzy: *Abdyszko, Adko, Ainiszko, Alejko, Bańko, Bolatko, Chasko, Danko, Haczkó, Hriszko, Isupko, Iwaszko, Janko, Kicko, Kocko, Kucko, Lecko, Lehuszko, Lewko, Lichuszko, Macko, Maczko, Majko, Maśko, Miczko, Mińko, Misko, Miszko, Mośko, Muśko, Nurko, Olisko, Oleszko, Sienko, Subko, Stan-ko, Szymko, Wasko, Wojko, Zańko* itp.

Żydzi: *Abramko, Awraszko, Berko, Biszko, Boruszko, Calko, Chacko, Conko, Elko, Falko, Fiszko, Herszko, Honko, Irszko, Icchanko, Icko, Ihudka, Ilko, Josko, Joszko, Jośko, Judko, Jurko, Lejbko, Lewko, Marko, Miszko, Mirko, Mordko, Motko, Moszko, Mosko, Notko, Onosko, Orko, Pesko, Pior-ko (< Perek), Psczolko, Romko, Sienko, Sralko, Symko, Szmerko, Szmonko, Zelko, Zielko, Zusko* itp.

-ek:

Słowianie: *Bartek, Błażek, Dobek, Florek, Frączek, Janek, Klimek, Maciek, Panek (< Pankracy/Pantelejmon/Opanas), Piotrek, Romanek, Sobek, Stanek, Wojtek* itd.

Tatarzy: w imionach tatarskich typu: *Belek, Selimbek, Tynibek* i in. element **-ek** należy do tematu imienia, więc formy te nie powstały na tym terenie w wyniku derywacji sufiksальной;

Żydzi: *Abramek, Boruszek, Berek* (< Ber), *Dawidek, Dawydek, Honek, Jurek* itp.

-ik/-yk/-czyk:

Słowianie: *Boryszyk, Fomik* (< Foma), *Ignaczyk, Jagustynik, Janczyk, Jaroczyk, Jaroszyk, Jaryk, Panczyk* (< Panek), *Pawlik, Petrzyk* i *Pietryk* itp.

Tatarzy: *Asancyk, Bajczyk, Jednaczyk/Odnaczyk, Kudajczyk, Kurmancyk, Tawuczyk* itp.

Żydzi: *Haszyk, Hercyk, Icyk* itp.

-uk/-czuk:

Słowianie: *Andruk, Grzesiuk, Haniuk, Hrynczuk, Janczuk, Pawluk, Pietruk, Peciuk* (< Piotr), *Staniuk* itp.

Tatarzy: należy pamiętać, że w imionach tatarskich element **-uk** może należeć do tematu pełnego imienia i nie zawsze takie formy powstawały na tym terenie w wyniku derywacji sufiksальной, por. *Siunduk* (< tur. Söndük) i *Achuk* (< Jachia). W źródłach występują imiona: *Ajniuk, Ajziuk, Balzuk, Dzieszuk, Kazuk, Misiuk, Misuk, Obdziuk, Odnaczuk, Sanczuk, Sejpuć, Siendziuk, Sinczuk, Siunczuk, Sunczuk, Temruk* itp.

Żydzi: *Icuk, Koniuk* itp.

-ka:

Słowianie: *Osiwka* (< Iosif), *Sawka, Sanka, Saszka, Wańka* itp.

Tatarzy: *Czepka* itp.

Żydzi: *Ronka* (< Aron), *Calka* (< Becalel), *Biszka/Byszka* (< Biniamin), *Fromka* (< Efraim), *Ilka* (< Ilia), *Jośka* (< Josef), *Judka* (< Juda), *Lejbka* (< Lejb), *Lipka* (< Lipa, Lipman), *Notka* (< Natan), *Niska* (< Nisan), *Peltka* (< Paltiel), *Pszczolka* (< Pszczoła — słow. ekwiwalent żeńskiego imienia hebr. Debora lub jid. Bina ‘pszczoła’; w materiale zgromadzonym w publikacji L. Dacewicz, *Antroponimia Żydów Podlasia...* imię to występuje w zasobie imion męskich), *Szłomka/Szłomka/Słomka* (< Szłoma, Salomon), *Soska* (< Soson), *Zuska* (< Zusman) itp.

Dużą produktywność wykazują również sufiksy z podstawowym **-s/-sz**, które występują na tym terenie w twardym i miękkim wariantach, samodzielnie lub w połączeniu z różnymi samogłoskami:

-s/-ś/-is/-ys/-us/-uś/-sio/-sia:

Słowianie: *Grześ, Jaś, Staś, Matis, Matys, Pawlis, Jacuś, Grzesio, Jasio, Stasio* itp.

Tatarzy: *Musia* itp.

Żydzi: *Joś, Lewus, Lejbuś, Hesio, Josio, Szymsio, Zusia* itp.

-sz/-asz/-esz/-osz/-usz/-isz/-ysz/-sza/-usza:

Słowianie: *Andrysz, Arcysz, Artysz, Cisz, Marcysz, Mikłasz, Ostasz, Piotrasz, Stasz, Lewosz, Matyasz, Timosz, Hrysza, Jasza, Sasza* itp.

Tatarzy: *Abrasz, Abusz, Bielasz, Bohdasz, Tewesz, Tywosch, Sielimsza* itp.

Żydzi: *Abrasz, Bejnesz, Bejnusz, Bieniasz, Ejbusz, Josz, Kasz, Monusz, Pesza, Sasza, Zusza* itp.

-c/-ć/-cz/-ec/-uć/-ucz:

Słowianie: *Hryc, Moyc, Stec, Kuc, Łuc, Truc, Mic, Proc, Poć* (< Ipatij), *Hricz, Chacz, Jacz, Nacz, Onacz, Sacz, Mołcz, Lecz, Lucz, Chroc, Hrynec, Iwaniec, Kuniec, Leniec, Tyniec, Januć, Janucz, Narucz, Naucz* (< Naum), *Pierchucz* (< Porfirij), *Pietrucz* itp.

Tatarzy: *Achmieć, Chamieć, Dowleć, Jensiejć, Machmeć, Siejć, Szachdawleć, Szermeć* itp.

Żydzi: *Szymoniec* itp.

Na terytorium Podlasia dosyć często urabiano formy pochodne od imion za pomocą sufiksu samogłoskowego **-a** lub **-o**. Finalne **-o** tworzyło formy charakterystyczne tylko dla tego regionu, np. *Gawriił* > *Hawryło, Samuił / Samuel* > *Samojło, Kiril / Cyryl* > *Kuryło* itp. Popularność tego typu imion u Słowian wschodnich prowadziła do wyodrębnienia nowych sufiksów **-iło/-yło**, co obserwujemy, na przykład, w imieniu *Siencziło* (< *Sienko* z *Simieon, Siemion*). Materiały źródłowe zawierają wiele imion w takiej postaci:

Słowianie: *Awryło, Chawryło, Hauryło, Hawryło* (< *Gawriił*), *Curyło, Czuryło, Czyryło* i *Kuryło* (< *Kirił/Cyryl*), *Daniło, Kornilo, Lawryło, Michajło* też *Michalo, Rusiło, Samojło* i *Samujło, Siencziło, Tumilo* itp.

Tatarzy: *Borziło* (< *Barzu/Borzu*) itp.

Żydzi: *Chackieło, Samujło, Smojło, Szmojło, Szmujło* itp.

Niektóre imiona na **-a** powstawały w wyniku redukcji wygłosu imienia, np.: **u Słowian** — *Mikula* (< *Mikołaj*); **u Tatarów** — *Abduła* (< *Abdullah* z ar. *Abd Allah, Abdu-al-Lahi*)¹⁰, ale w większości wypadków **-a** dodawano do tematu pełnego lub skróconego imienia, por. np. **u Żydów:** *Jowa* (< *Jow*), *Lejba* (< *Lejb*), *Lipa* (< *Lipman*), *Nota* (< *Natanel*), *Zusa* (< *Zusman*), *Syma* (< *Symcha*), *Szloma* (< *Szelomo*) itp.

-n/-ń/-no/-na:

¹⁰ L. Dacewicz, *Antroponimia Tatarów...*, s. 120.

Słowianie: *Hryn, Hryń* (< Grigorij), *Michno* (< Michał), *Piechno* (< Piotr), *Zdan* (< Zdamir) itp.

Tatarzy: *Michno, Olechno, Olichno, Sachno* itp.

Żydzi: *Jochna, Juchno* (< Joachim), *Szachno/Szachna* (< Szolem) itp.

W imiennictwie kobiet formacje z najpopularniejszymi sufiksami zdrabniającymi: **-sia/-sza, -ka, -a/-‘a, -na/-nia** i in. wykorzystywane były w nominacji wszystkich mieszkanek tych ziem:

Słowianie: *Basia, Chwesia, Hasia, Kasia, Olesia, Zosia; Hasza, Hrysza, Marusza, Pasza, Warusza; Hanka, Hapka, Jonka, Juchimka; Chwieda, Chwiedzia, Fieda, Fiedzia, Łuca, Łucia, Hania, Jania, Mania* itp.

Tatarzy: *Alżunia, Aminia, Ania, Lila, Salusia* itp.

Żydzi: *Basia, Chasia; Basza, Masza, Mariasza; Chajka, Dworka, Esterka, Idka; Benia, Chania* itp.

W imienniku tatarskim zwracają uwagę imiona zawierające w drugim członie słowiański element **-sław**: *Denisław, Remisław*.

Nazwisko¹¹

Nazwisko na Podlasiu kształtuje się nieco później niż w pozostałych regionach Polski. Ludność napływowa od dawna zamieszkująca Podlasie podporządkowała się temu procesowi na równi z autochtonicznymi mieszkańcami regionu. We wszystkich grupach etniczno-wyznaniowych pojawiły się strukturalnie tożsame formacje antroponimiczne. Nazwiska patronimiczne urabiano za pomocą kilku najbardziej charakterystycznych dla regionu sufiksów:

-ic(z)/-owic(z)/-ewic(z):

Słowianie: *Babicz* (Nieścier Babicz 1551), *Bilbicz* (Franciscus Bilbicz 1673), *Abramowicz* (Wołos Abramowicz 1551, Wojciech Abramowicz 1580), *Adamowicz/Jadamowicz* (Woyciuł Adamowicz 1558, Michał Jadamowicz 1565), *Aleksandrowic* (Fabianus Aleksandrowic 1667), *Anchimowicz* (Iwan Anchimowicz 1560), *Paniucic* (Sawa Paniucic 1578), *Paniuczyc* (Iwan Paniuczyc 1639), *Parfenowic* (Ihnath Parfienowic 1558), *Pasturczyc*

¹¹ Materiał ilustracyjny dotyczący nazwiska oraz formacji patronimicznych i andronimicznych pochodzi z publikacji: Z. Abramowicz, L. Citko, L. Dacewicz, *Słownik...* — nazewnictwo słowiańskie; Z. Abramowicz, *Antroponimia Żydów białostockich...* — nazewnictwo żydowskie XIX w.; L. Dacewicz, *Antroponimia Żydów Podlasia...* — nazewnictwo żydowskie XVI–XVIII w.; eadem, *Antroponimia Tatarów...* — nazewnictwo tatarskie przekrojowo; eadem, *Nazewnictwo kobiet...* — nazewnictwo kobiet XVI–XVII w.

(Wasili Pasturczyc 1558), *Pawkowic* (Matys Pawkowic 1571), *Piećkowic* (Woitek Piećkowic 1571) itp.

Tatarzy: *Ajsicz* (Wojna Ajsicz, Asan Ajsicz 1631), *Bajkozicz* (Alej Bajkozicz 1631), *Bakazicz* (Araz Bakazicz 1565), *Fursicz* (k. Mustafa Fursicz 1690), *Jechanszyc* (Sołtan Jechanszyc 1631), *Paszyc* (Tatarowie Paszycowic 1631), *Szydzic* (K Mustafa Szydzic 1683), *Tymirczyc* (Abraham Tymirczyc 1507), *Abramowicz* (Mustafa Abramowicz 1528), *Ajdarowicz* (kniaź Asan Usejnowicz Ajdarowicz 1590), *Alejewicz* (Mułkuman Alejewicz 1590), *Aleksandrowicz* (Sołtan Aleksandrowicz 1492) itp.

Żydzi: *Abramowicz* (Juda Abramowicz, Slloma Abramowicz 1571), *Ajzykowicz* (Iosiela Ajzykowicz 1771–1772), *Aronowic* (Moszko Aronowic 1635, Dawid Aronowic XVII w.), *Aronowicz* (Jankiel Aronowicz, Pinchas Aronowicz 1774), *Bendetowicz* (Chaim Bendetowicz 1794), *Boruchowic* (Jakub Boruchowic 1673), *Boruchowicz* (Szmerko Boruchowicz 1726), *Chaimowic* (Jakub Chaimowic XVII w.), *Chaimowicz* (Fajbuś Chaimowicz 1767) itp.

-ow/-ew:

Słowianie: *Abramow* (Samuel Abramow slluga 1571), *Adamów/Jadamow* (Jurko Adamów 1528, Marcin Jadamow 1640–1641), *Arciuszew* (Oleszko Arciuszew 1578), *Bilcew* (Marko Bilcew 1578), *Chrołow* (Andrzej Chrołow 1578) itp.

Tatarzy: *Lehuszow* (Lehuszow syn 1528), *Nasyrow* (Muchamed Nasyrow 1921), *Siundukow* (Siundukowoy dzieci 1631), *Sofiew* (Adas-Koli-Bek Sofiewa 1885), *Mytkow* (Mamysz Mytkow 1520), *Sulejmanow* (dworian otca Osipa Sulejmanowa 1887) itp.

Żydzi: *Abramow* (Juda Abramow 1571), *Arczkow* (Symon Arczkow zięć XVII w.), *Byskow* (Szander Byskow zięć 1726), *Całkow* (Boruch Całkow XVII w.), *Dawydkow* (Josio Dawydkow 1662), *Gecow* (Bieniasz Gecow XVII w.), *Ickow* (Kopel Ickow zięć 1726), *Mydlikow* (Jerszko Mydlikow 1662), *Szelow* (Pokom. Szelow kucharz... 1794) itp.

-ik/-yk/-czyk:

Słowianie: *Adamik* (Grzegorz Adamik, Paweł Adamik 1662), *Antonik* (Mikołaj Antonik 1565, Samuyło Antonik gospodarz 1662), *Babaik* (Michał Babaik 1565), *Bałamucik* (Woyciech Bałamucik 1662), *Adamczyk* (Joannes Adamczyk 1662), *Arciszyk* (Chwiedko Arciszyk 1662, Simon Arciszyk 1662), *Augustynczyk* (szl. Marcin Augustynczyk 1676), *Bajorczyk* (Woyciech Baiorczyk 1640–1641) itp.

Tatarzy: *Czernik* (K Chasien Czernik z Melechowicz 1683), *Adnaczyk* (tatarin Adnaczyk 1555), *Beleczyk* (Czerewije Beleczyk 1528) itp.

Żydzi: *Froimik* (Lewko Froimik 1662), *Cybulczyk* (Moszko Cybulczyk XVII), *Lipczyk* (Ilia Lipczyk 1576), *Robaczyk* (Leybko Robaczyk 1654),

Tończyk (Jochna Tonczyk 1784), *Zelmanczyk* (Joseph Zelmanczyk zyd 1655) itp.

-ak/-'ak:

Słowianie: *Bielszczak* (nobilis Adamus Wyczołkowski Bielszczak 1662), *Borkulak/Borkuław* (Bartholomeo Chibowski Borkulak 1583, nobilis Albertus Borkuław 1662): por. lit. n. os. *Barkulis* (LPŽ I 198), *Bosiak* (Mateusz Bosiak Tołwiński 1662), *Dzielak* (Janko Dzielak 1639) itp.

Tatarzy: *Czerniak* (Aleksander Czerniak z Łukiszek 1690), *Półtorak* (towarzysz Eljasz Półtorak 1786): por. n. os. *Półtor* ‘spadkobierca półtorej części majątku’ itp.

Żydzi: *Charłak* (Lachman Cherszkowicz Charłak 1771): por. ap. wsł. charło ‘gardło’ Dal., *Liwak* (Chaim Liwak 1771): por. im. hebr. Lewi, jid. Lejb > Lejwa, Lew, por. n. m. Liwa SG, itp.

-ek:

Słowianie: *Białaszek* (Maciej Białaszek 1565), *Bierniczek* (Wasko Bierniczek 1662), *Budek* (szl. Stanisław Budek 1569), *Cibek* (Jan Czibek 1560–1563), *Czortek* (Wojtek Czortek 1577), *Dobek* (Matys Dobek 1565), *Dorobotek* (Paweł Dorobotek 1565) itp.

Tatarzy: w imionach tatarskich **-ek** występuje jako część elementu **-bek**, np. *Aziubek*, *Chelembek*, *Selimbek* i w niektórych innych imionach, np. *Belek*, *Chalek* i in., natomiast w słowotwórstwie nazwisk sufiks **-ek** zazwyczaj nie był wykorzystywany.

Żydzi: *Berek* (Abrahama Berka krawca... 1771–1772), *Brechaczek* (Szmerla Brechaczka 1662), *Honek* (Hiersz Honek 1794), *Żydek* (Jakubowi Żydkowi 1662) itp.

-ko/-ka:

Słowianie: *Bebko* (Iwan Bebko 1560–1563, Matys Bebko 1662), *Bilko* (Martin Bilko 1662), *Buczko* (szl. Stanisław Buczko 1569), *Chołodko* (Maciej Chołodko 1558), *Cierka* (laboriusus Simon Cierka 1662) itp.

Tatarzy: *Lehuszko* (kniaziu Lehuszku Tatarinu 1514), *Małyszka* (ataman Małyszka 1528) itp.

Żydzi: *Berko* (Aron Berko z majątku... 1794), *Bosko* (Ahron Bosko 1526), *Dranko* (Icko Szmojłowicz Dranko 1794), *Jesko* (Szymon Jesko XVII w.), *Mortko* (Aron Mortko 1754).

-uk/-czuk:

Słowianie: *Adamczuk* (Piotr Adamczuk 1662), *Adamiuk* (Wawryn Adamiuk 1662), *Baraniuk* (Chwiedko Baraniuk 1662), *Bojarczuk* (Iwan Bojarczuk

1662), *Bołtruk* (Szymko Bołtruk 1578), *Chroluk* (Bartosz Chroluk, Omelian Chroluk 1662)

Tatarzy: w nazewnictwie tatarskim element **-uk**, podobnie jak **-ek**, występuje zazwyczaj w imionach: *Ajniuk*, *Ajziuk*, *Misiuk* i in. W słowniku nazwisk można spotkać pojedyncze przykłady takich nazw, np. *Achuk* (brat jego Achuk 1520), ale ilustracja nie daje podstaw twierdzić, że jest to nazwisko.

Żydzi: *Andzeluk* (Herszko Andzeluk 1764), *Garbarzuk* (Słoma Garbarzuk 1662), *Litmanczuk* (Szmoyłowi Litmanczukowi Żydowi 1750), *Mowszuk* (Chaim Bendetowicz Mowszuk 1794), *Pinczuk* (Jankiel Pinczuk 1726), *Rafaluk* (Szymon Rafaluk 1764), *Rekieciuk* (Izrael Rekieciuk 1662), *Rywczuk* (Jakub Rywczuk 1669), *Szachniuk* (Leyba Szachniuk 1670), *Żydziuk* (Hatka Żydziuk 1662) itp.

-ec:

Sufiks **-ec** w językach słowiańskich tworzył nazwy mieszkańców, etnonimy oraz nazwy przynależnościowe i deminutywne. W nazwiskach może więc występować nie tylko jako formant nazwiskotwórczy. W wielu wypadkach nazwy mieszkańców, etnonimy lub zdrobnienia imion chrzestnych ulegały onimizacji lub transonimizacji. Jeśli do klasy nazwisk były przenoszone derywaty z sufiksem **-ec**, to formant ten należał do podstawy słowotwórczej. Dlatego w stosunku do niżej przytoczonych przykładów należy uwzględnić różne aspekty słowotwórcze.

Słowianie: *Bieleniec* (Hrijn Bieleniec 1551), *Horodyniec* (Aleksander Horodyniec 1676), *Kozielowiec* (Iwan Kozielowiec 1662), *Łukaszec* (Krystofa Łukaszec 1577), *Pekarec* (Onton Pekarec 1662)

Tatarzy: *Łukaszyniec* (Kadysz a Małysz a Dawlet Łukaszyniec 1528)

Żydzi: *Krakowiec* (Joseph Krakowiec zyd 1669), *Ukrainiec* (Słoma Ukrainiec 1662).

Nazwiska odmiejscowe oraz przynależnościowe tworzone także za pomocą bardzo produktywnego na obszarze Polski sufiksu **-ski/-cki/-dzki**. Z czasem sufiks **-ski** uległ strukturalizacji i mógł tworzyć nazwy osobowe od różnych podstaw słowotwórczych, dlatego jego produktywność rosła, zwłaszcza w okresie kształtowania się nazwiska zwyczajowego. Niezwykle popularne wśród szlachty podlaskiej formacje odmiejscowe przez napływowych mieszkańców tych ziem były postrzegane jako nazwy modelowe. W związku z tym formant nazwiskotwórczy **-ski** Tatarzy oraz Żydzi wykorzystywali przy tworzeniu nie tylko form odmiejscowych lub przynależnościowych, lecz także do tworzenia nazwisk sztucznych na bazie wcześniej ukształtowanych formacji antropomicznych, także przy zmianie nazwiska, np. *Baran* > *Baranowski*. Nazwiska na **-ski/-cki/-dzki** licznie występują u wszystkich mieszkańców tego regionu, por.:

Słowianie: *Babiński* (śl. Wojciech Babiński 1580), *Baykowski* (śl. Cherubin Baykowski 1580), *Baniecki* (Suprun Baniecki 1662), *Barcikowski* (szl. Barcikowski 1676), *Bernatowski* (staryi ziemiane Bernatowskii 1528), *Bieleński* (Mikołaj Bieleński 1491), *Porzeziński* (szl. Jan Porzeziński 1569) itd.

Tatarzy: *Baranowski* (Abduła Baranowski 1631), *Baraszewski* (Mortuza Baraszewski 1690), *Bazarewski* (k. Mustafa Bazarewski 1690), *Berecki* (Zelja Berecki 1786), *Biejnaszewski* (Szeban Biejnaszewski 1690), *Bielicki* (Chamiej Bielicki 1690) itd.

Żydzi: *Berezowski* (Meier Berezowski 1662), *Berkowski* (Jakub Berkowski 1806), *Boćkowicki* (Dawid Maierowicz Bockowicki 1771), *Bojarski* (Chaim Szłojmowicz Bojarski 1794), *Danowski* (Mowsza Danowski 1726), *Dołżeński* (Abraham Dołżeński 1662), *Gielczyński* (Ayzyk Gielczyński 1771) itd.

Warto zwrócić uwagę na sposoby identyfikacji i indywidualizacji kobiet na Podlasiu. I tu, podobnie jak w nazewnictwie męskim, stosowano identyczne formuły identyfikacyjne we wszystkich grupach etnicznych. Formacje odojcowskie urabiano za pomocą sufiksów: **-owna/-ewna, -anka**:

Słowianie: *Maciejowna* (Hedwigi Maciejowna), *Orzeszkowna* (panna Zofia Orzeszkowna), *Hinczanka* (panna Ewa Hinczanka) itp.

Tatarzy: *Adnaczykowna* (Fatma Adnaczykowna), *Agiszówna* (Tatarka Umna Agiszówna), *Azulanka* (Zofija Azulanka) itp.

Żydzi: *Bendetowna* (...Gutki Bendetowny...), *Lejbowna* (...Chai-Nechi Lejbowny syn...), *Łackowna* (Dwórka Łackowna Moszejewaja 1540)¹² itp.

Nazwy odmeżowskie tworzą na Podlasiu za pomocą formantów: **-owa/-ewa, -icha/-ycha, -ina/-yna**. Najbardziej produktywnym na przestrzeni wielu stuleci był neutralny stylistycznie sufiks **-owa/-ewa**. Ten formant wykorzystywały wszystkie grupy etniczno-wyznaniowe:

Słowianie: *Oniskowa wdowa*, *Orzeszkowa* (pani Marianna Orzeszkowa stolnikowa Mielnicka), *Waskowa Sidorykowa*, *Stecowa Kowalowa*, *Stephanowa komornica* itp.

Tatarzy: *Isupowa Achmieciewiczowa*, *Asanowa Alejewiczowa*, *Achmieciewa Dyniewiczowa wdowa* itp.

Żydzi: *Boruchowa wdowa*, *Lejzorowa wdowa*, *Frejodka Szmojłowiczowa*, *Basia Abramowiczowa*, *Leja Szymelewiczowa* itp.

W XVI–XVII wieku na Podlasiu, zwłaszcza w środowisku Słowian wschodnich utrzymywała się popularność sufiksu **-icha/-ycha**, formantu wyraźnie o wschodniosłowiańskiej proveniencji. Miał on ograniczony zasięg społeczny. Za pomocą **-icha/-ycha** tworzą andronimy chłopcy i znacznie rzadziej miesz-

¹² L. Dacewicz, *Antroponimia Żydów Podlasia...*, s. 100.

czek¹³. Ludność tatarska i żydowska zdecydowanie rzadziej stosowała ten zabieg derywacyjny. Tworzyła andronimy za pomocą tego formantu, jeżeli w ich otoczeniu przeważała ludność wschodniosłowiańska, ale w źródłach nazwy te pojawiają się rzadko. Przyczyną tego jest zapewne fakt, że andronimy na **-icha/-ycha** występowały w południowej części Podlasia i miały ograniczony zasięg społeczny. Dlatego brakuje poświadczeń w antroponimii tatarskiej¹⁴, w żydowskiej zaś natrafiamy na pojedyncze przykłady w XVI–XVIII w. oraz okresie późniejszym, porównajmy:

Słowianie: *Hrycicha Kowalicha, Stepanicha wdowa, Pronicha wdowa, Luba Chilczycha, Paraska Klimicha, Jaca Siemienicha, Uliana Sidorycha* itp.

Tatarzy: brak w źródłach

Żydzi: *Klosicha* Żydowka (1577), w nazwiskach z XIX wieku: *Arczicha* > *Arczich-es, Niselicha* > *Niselich-es*.

Nieco chętniej środowiska niesłowiańskie sięgały po sufiks **-ina/-yna**:

Słowianie: *Hrehorowa Baczyna, Nina Bierczyna, Michnowa Kurnawina, pani Niemierzyna Marusza Rokitnina* itp.

Tatarzy: *Obdukinaja wdowa, ...z Musiną wdową* itp.

Żydzi: *Rybczyna* Żydowka wdowa (1571), *Szłomczyzna* Abramowiczowa Żydowka (1669), *Lejbina* Jowelowiczowa Wdowa (1772) itp.

Zachodzące na przestrzeni stuleci procesy utrwaliły się w nazewnictwie osobowym Podlasia, dlatego charakterystyczną cechą antroponimii współczesnych Podlasian jest hybrydalność nazwisk. Dominują na tym terenie nazwiska na **-owicz/-ewicz** oraz **-ski/-cki/-dzki**. Są one utworzone od różnych podstaw: imion polskich, białoruskich, ukraińskich, tatarskich, żydowskich, litewskich, leksyki apelatywnej różnych języków i dialektów. W książce telefonicznej województwa podlaskiego¹⁵ znajdziemy nazwiska: *Ablażewicz, Achramowicz, Amownik, Anchimowicz, Aroniewicz, Asanowicz, Bejnarowicz, Bohuszewicz, Chazbijewicz, Giedrewicz, Kardasiewicz, Kurianowicz, Lebiedziewicz, Abramowski, Adamczewski, Anczurowska, Bakunowski, Cywiński* itp. W antroponimii podlaskiej występują w nazwiskach formanty **-uk/-czuk**: *Adamczuk, Aleksiejczuk, Andruk, Cygańczuk, Cywoniuk, Dawidziuk* itp. oraz inne sufiksy o proveniencji wschodniosłowiańskiej: *Achremienia, Adamienia, Babienko, Balejko, Biela-wiec, Bielonko* itp. Nazwiska w podstawach słowotwórczych posiadają imiona i apelatywy typowe nie tylko dla Słowian wschodnich, lecz i innych grup etnicznych. We współczesnej antroponimii Podlasian odnajdujemy wszelkiego rodzaju formy pochodne od imion: *Aksiuta, Alifier, Ancutko, Bogdzia, Bogdziel, Bo-*

¹³ Eadem, *Nazewnictwo kobiet...*, s. 218.

¹⁴ Eadem, *Antroponimia Tatarów...*, s. 105.

¹⁵ *Książka telefoniczna. Województwo podlaskie*, edycja 2009–2010, Trzebinia.

gojło, Boltryk, Bołtromiuk, Chomko itd. oraz leksykę apelatywną różnych języków i gwar: *Bachurek, Bakłażec, Bartnik, Bokłaga, Bokun, Bolbot, Bondar, Czaban, Czetyrko, Dudek, Horba, Kiszkiel* itp. Swoją obecność zaznaczają nazwiska typowe dla antroponimii litewskiej: *Andrukonis, Ausztoł, Backiel, Ejdu-lis, Grigutis, Gudajtyś, Gudel, Gudewicz, Ogurkis* itp. W języku potocznym nadal tworzone są andronimy za pomocą formantów **-owa/-ewa**, a w środowisku z przewagą ludności wschodniosłowiańskiej także **-icha/-ycha**. Ta różnorodność typów słowotwórczych, bogactwo form odmiennych, wariantywność fonetyczna nazewnictwa osobowego ma swoje źródło w synkretycznej kulturze Podlasia kształtującej się tu od czasów I Rzeczypospolitej.

LITERATURA ORAZ ROZWIĄZANIE SKRÓTÓW:

- Abramowicz Z., *Antroponimia Żydów białostockich*, Białystok 2010.
- Abramowicz Z., *Imiona chrześciane białostoczan w aspekcie socjolingwistycznym (lata 1885–1985)*, Białystok 1993.
- Abramowicz Z., Citko L., Dacewicz L., *Słownik historycznych nazw osobowych Białostoczczyzny (XV–XVII w.)*, t. 1–2, Białystok 1997–1998.
- Bednarczuk L., *Językowy obraz Wielkiego Księstwa Litewskiego*, Kraków 2010.
- Dacewicz L., *Antroponimia Żydów Podlasia w XVI–XVIII wieku*, Białystok 2008.
- Dacewicz L., *Nazewnictwo kobiet w dawnym powiecie mielnickim (XVI–XVII)*, Białystok 1994.
- Dacewicz L., *Antroponimia Tatarów litewsko-polskich w przekroju historycznym*, Białystok 2012.
- Dal — *Толковый словарь живого великорусского языка*, т. I–IV, Москва 1978–1980. Książka telefoniczna. Województwo podlaskie, edycja 2009–2010, Trzebinia.
- LPŽ — *Lietuvių pavardžių žodynas*, red. A. Vanagas, t. I–II, Vilnius 1985–1989.
- Maroszek J., *Hasbachowie i ich siedziby w Białostockim Okręgu Przemysłowym w XIX i XX wieku*, w: *Hasbachowie: z rodzinnego sztabucha*, red. E. Kozłowska-Świątkowska, J. Maroszek, Białystok 2011.
- Maroszek J., *Podlasie*, w: *Polskie regiony. Podstawy kulturowe regionalizacji Polski*, red. E. Wysocka i M. Konopka, Ciechanów 1997.
- SG — *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. I–XV, Warszawa 1880–1902.

Zofia Abramowicz

The Syncretism of Podlasie Anthroponymy

The wise policy of stimulating the social processes in the Grand Duchy of Lithuania caused strong integration trends in area of the ethnic diversification of the population. A phenomenon of tolerance enabled inhabitants of Podlasie the coexistence and the symbiosis, gave a base to create the syncretic culture of the borderland. It was manifested in onomastics.

On the one hand, the anthroponymy of Podlasie is reflecting the coexistence of many languages and cultures, on the other — forming some identifying formulas common for all ethnic and religious groups. The synergy and overlapping different patterns in onomastics showed results in hybrid formations and some structures, typical only for given region, what was the most reflected in an abridged names and surnames forms of Podlasie inhabitants.

Keywords: anthroponymy, borderland, syncretism